

...od nemoci ke zdraví...

SETKAL JSEM SE S ÚŽASNÝMI LIDSKÝMI OSUDY,

říká vojenský kaplan podplukovník

Mgr. PAVEL RUML

Rozhovor s vojenským kaplanem Mgr. Pavlem Rumlem jsme v časopise Veleslavín39 přinesli již před pěti lety (v číslech 2 a 3 ročníku 2008). V rozhovoru tehdy hovořil o své práci faráře Českobratrské církve evangelické, o svém působení v armádě, kde sloužil jako kaplan 4. brigády rychlého nasazení v Havlíčkově Brodě a posléze jako kaplan Velitelství Společných sil v Olomouci, a především o svých prvních zkušenostech nemocničního kaplana v ÚVN. V roce 2000 se Pavel Ruml také zúčastnil mise SFOR v Bosně a Hercegovině, později působil jako kaplan v misi v Kuvajtu a v Kosovu. Uplynula další léta, Pavel Ruml strávil v roli nemocničního kaplana v ÚVN více než šest a půl roku, a protože je už leccos jinak a čeká jej nové poslání, nastal příhodný čas k dalšímu rozhovoru s ním.

■ **Na začátku svého působení v ÚVN jste říkal, že jste jediným duchovním, který je v zaměstnaneckém poměru ve zdravotnictví. Platí to ještě, stále jste jediným?**

Opravdu jsem pyšně po svém příchodu do ÚVN veřejně prohlašoval, že jsem prvním a jediným zdravotnictvím placeným duchovním a byl jsem na to patřičně hrdý. Jenomže po nějakém čase se mně ozvala paní MUDr. Opatrná, že se stala kaplankou ve Vinohradské nemocnici mnohem dříve. Takže jsem byl nucen tvrzení o svém prvenství přehodnotit. Byl jsem tedy asi až druhý... Když člověk patří do kolektivu nemocnice, je jeho pozice úplně jiná a pracuje se mu mnohem lépe, než když přichází zvenku jako externista. Poznal jsem to na vlastní kůži. Postupně začali nemocniční kaplani pravidelně přibývat. Dnes většina velkých pražských nemocnic své kaplany již zaměstnává.

■ **Kaplaní ve službách nemocnic mají vlastní Asociaci nemocničních kaplanů. Jaké je její poslání?**

Jak nás postupně přibývalo, pociťovali jsme nutnost se sdružovat. Ukázalo se, že je potřebné a prospěšné se setkávat a vyměňovat si zkušenosti, nějakým způsobem se podporovat a vědět o sobě. Ukázalo se také,

že se potřebujeme dále odborně vzdělávat. Jednou ročně v asociaci připravujeme semináře pro sebe a veřejnost, letošní druhý ročník měl účast přes sto lidí.

Asociace nemocničních kaplanů je ekumenická, je tedy otevřena kaplanům bez ohledu na to, ke které církvi patří. Ale neznamená to, že všichni nemocniční kaplani jsou v asociaci organizováni, jejich počet se nekryje s počtem členů asociace, kterých odhaduji na něco kolem tří desítek.

■ **Jste farářem Českobratrské církve evangelické. Není Vaše příslušnost k této církvi na překážku pacientům jiného vyznání?**

Je skutečností, že většina věřících pacientů je římskokatolického vyznání. Ale se striktní žádostí, aby jim poskytoval duchovní služby pouze katolický kněz, jsem se setkal pouze ojedinele. V drtivé většině, kdy pacient toužil po rozhovoru s duchovním, já k němu přišel a řekl mu, že jsem evangelík, zněla odpověď, že je mu to jedno. Ovšem ve chvíli, kdy katolický pacient žádá o udělení svátosti, já mu ji pochopitelně jako evangelický farář udělit nemohu. Je to však záležitost rychlého zprostředkování a dohody a v podstatě obratem zajistím danému pacientovi katolického faráře. Doba dnes pokročila natolik, že římskokatolická církev dokonce zřídila v Praze jakousi horkou telefonní linku se čtyřiaadvaceti hodinovou službou. Když je někde naléhavá potřeba římskokatolického kněze se svátostmi, stačí zatelefonovat, neboť nějací kněží mají vždy pohotovost a jsou ihned k dispozici. To je úžasné, hodně to v práci pomáhá i nám, kaplanům z jiných církví a hlavně pacientům a jejich rodinám.

Kosovo – KFOR

Kaple na základně Šajkovac v Kosovu – nyní přemístěna do Prahy

Často se také stává, že za pacientem přichází kněz z jeho farnosti, protože o to byl před odjezdem svého farníka do nemocnice požádán, nebo kněze přivede rodina. O takových návštěvách se zpravidla ani nedozvídám a ani k tomu není důvod, to je zcela v pořádku. Počet jejich návštěv v ÚVN odhaduji na dvě stě až tři sta do roka.

■ **Stále trvá přirovnávání práce nemocničního kaplana s prací psychologa?**

Jistě, ale mne už takové přirovnávání přestalo rozčilovat, protože jsem to slyšel tolikrát, že jsem se v tomto ohledu stal imunním. V Armádě ČR působí kaplani třináct let. Například vojáci na misích už mají zcela jasno, kdo je kaplan a kdo je psycholog, co od nich mohou očekávat a co jim ten který může poskytnout. V běžné české populaci se to budeme ještě chvíli učit a bude to trvat, ale také to přijde. Veřejnost si postupně zvyká na to, že v nemocnicích vedle lékařsko-zdravotnických existuje i naše profese, která v péči o nemocného člověka také může být významná a něco znamenat. Záleží na tom, co daný pacient čeká, co hledá a o co si řekne.

■ **Lze říci, s čím za Vámi lidé nejčastěji přicházel?**

Šlo by to, ale neřeknu. Konkrétní věci, které mně sdělují, spadají velmi často do zpovědního tajemství. Jedná se o věci pracovní a o věci osobního života. V obou oblastech si jistě každý dovedeme představit, jaké krize nás mohou potkat, jaké propady to jsou a že najednou přicházejí chvíle, kdy si člověk připadá hrozně sám a potřebuje své problémy ventilovat. Často jsem se setkával s úžasnými lidskými osudy.

■ **Dávali Vám naopak někteří pacienti najevo, že pro ně nejste žádoucí?**

Každý, kdo je v ÚVN hospitalizován, dostává už při příjmu nabídku, zda ke zdravotnické péči chce také návštěvu kaplana. S případnou prvotní negativní reakcí jsem se tak nesetkával já, ale sestry, které moji službu nabízely. Já přicházel pouze za těmi, kteří si mě pozvali. Pro mne to byla velká výhoda, že jsem za celou dobu své práce v ÚVN nemusel chodit Źukat na dveře, představovat se

neznámým lidem a vlastně se jim vnučovat. Ale často se stávalo, že jsem přišel za někým, kdo si mne pozval a jeho spoluležící na pokoji po chvíli rovněž projevil zájem, abych se u něho zastavil, i když to původně odmítl.

I když jsem si žádnou statistiku nevedl, odhaduji, že zhruba 70% žádostí o návštěvu ze strany pacientů přicházelo od tzv. nevěřících. Mám z toho radost, protože jsem k dispozici všem bez výjimky, nejsem, nemám a nesmím být žádným servismanem pouze pro věřící.

■ **Služby kaplana v ÚVN jsou určeny jenom pacientům, nebo i personálu nemocnice?**

Na samotném začátku mojí práce nemocničního kaplana mně na stáži v jedné vojenské nemocnici v Německu varovala kolegyně evangelická farářka, která tam jako kaplanka působila již sedmáct let: Počítej s tím, že začneš u pacientů a skončíš u personálu. Nakonec jsem však oproti práci se stovkami pacientů měl intervenci ve prospěch personálu „pouze“ několik desítek. Nicméně to opravdu mělo vzestupnou tendenci, zatímco v roce 2006 se jednalo o pět nebo šest případů, vloni to už bylo padesát, šedesát zaměstnanců, kterým jsem mohl být k dispozici a doufám, že i být platný.

■ **Když má ÚVN svého kaplana, slouží se také v jejím v areálu mše?**

Možná budete překvapen, ale ano, slouží. Dávno před mým nástupem, snad patnáct let, zde sloužil mše pan farář Khol z Břevnovského kláštera. Bylo to tak zavedené, že v tom pokračoval i po mém příchodu. Pan farář ovšem na sklonku loňského roku zemřel. Vznikla tak určitá pauza, ale již od září bude vždy ve čtvrtek v nemocniční kapli sloužit mše pan farář ze střešovické fary.

■ **Kde se nemocniční kaple nachází?**

Nepředstavujte si nějakou samostatnou budovu. Kaple je místnost zařazená pro tyto účely a je umístěna v pavilonu D, v bývalé nemocniční ubytovně. Není to ideální poloha, ale snad již příští rok bude kaple přesunuta na výhodnější místo.

■ **Jak Vás mají lidé správně oslovovat?**

V nemocnici jsem všechny učil říkat pane kaplane. Myslím, že je to čitelné a odpovídající. U armády se nám mezi vojáky říká padre. To je pochopitelně neoficiální.

■ **Když jsme u oficialit, jaké předpisové oblečení má vojenský kaplan?**

Vojenský kaplan se strojí podle potřeby, záleží na tom, kde zrovna slouží. Na vojenských útvech a brigádách chodí většinou v maskáčích, ale na Generálním štábu v bundokošili a kalhotách. Co se týká mně osobně jako nemocničního kaplana, zpočátku jsme oblečení nějakou dobu řešili. Nechal jsem si například ušít krásný plášť v odlišné barvě od ostatních pracovníků ÚVN, abych už z dálky byl k poznání. Když mně někdo po jisté době řekl, že v něm vypadám jako školník, odložil jsem jej a vplul do bílého oblečení, které je v nemocnici obvyklé.

■ **Jak je to s vojenskou hodností u duchovních?**

Závisí na tom, kde duchovní působí a také na tom, kolik let má odslouženo. Pro každé dané místo je vytvořena tabulka, která hodnost určuje. Začíná se na nadporučíkovy, protože nastupující kaplani už mají za sebou nějakou dobu praxe jako faráři. Pro vojenského kaplana v ÚVN je předepsána hodnost majora, na mém novém působišti jsem podplukovníkem. Hlavní kaplan je plukovníkem.

■ **Takže Váš nadřízený v armádě ve věcech duchovních nemůže mít nižší vojenskou hodnost, než máte Vy?**

Je to tak. Čím vyšší postavení, tím vyšší hodnost. Vojenská hierarchie platí i u armádních duchovních.

■ **Po více než šesti letech z Ústřední vojenské nemocnice odcházíte. Proč a kam?**

Odešel jsem už k 3. červenci, ale protože můj nástupce přichází až od září, zněla podmínka mého odchodu tak, že v překlennovacím období pokryji obě funkce. Odešel jsem proto, že jsem dostal nabídku vybudovat zcela nové místo v rámci duchovní služby v armádě. Jedná se o pozici v Agentuře personalistiky, samostatné organizace spadající přímo pod velení náčelníka Generálního štábu. Je to důležité místo, v rámci reorganizací v armádě jsme o ně usilovali už dlouho. Tabulkově je určeno pro někoho, kdo má odslouženo více let. Plánoval jsem napřesrok odejít do civilu a měl prakticky domluvenou jednu farnost. Nastala ale jiná situace a vzniklé místo mně bylo nabídnuto. Protože se mi zdá, že se jedná o zajímavou a hlavně tvůrčí záležitost, kde mohu od začátku budovat něco úplně nového, nabídku jsem přijal. Také s tím, že roky prožité v ÚVN mi již nikdo nikdy nevezme, a že na ně budu moci s velkou vděčností vzpomínat. Díky všem, které jsem zde potkal.

Jiří Hruška

foto: M. Přerost a archiv P. Rumla